

Debrecen szocialista városterve

A két öt éves terv: a befejezéshez közelgő első és a megvalósítandó második — merőben új távlatokat nyit meg minden magyar város fejlődésében. Különösen nagy jelentőségű átalakításokat jelent ez a két terv Debrecen város arculatán: a civisek városából hazánk egyik legelső szocialista városa lesz.

Ezeket a nagy jelentőségű terveket, amelyeket a szocialista magyar építészeti és városrendezési tudomány elharcosai: mérnökeink — Debrecenre kapcsolatosan kidolgoztak, ismertette a napokban Andrássy István városi főmérnök. Ebből a sokoldalú tervből szeretnénk most néhány olyan szempontot kiemelni, amely városunk fejlődése szempontjából döntő jelentőségű dolgozóink, különösen a debreceni munkásság — szempontjából is életfontosságú.

Mindenekelőtt szem előtt kell tartanunk azt a tényt, hogy Debrecen újjáépítési terve a gazdag szovjet tapasztalatokon nyugvó német népi demokratikus építészettudomány leghaladóbb elveinek szemmel tartásával készült. A szocialista ember igényeinek maximális kielégítését tűzte ki célul, a célszerűség, a szervesség, modern közlekedési, lakás- és munkahelyigények, a lepraktikusabb egészségügyi, nevelési szempontok gondos figyelembevételével. Természetesen a merőben új feladatok, új megoldások nem jelentik azt, hogy építészaink meg akarják semmisíteni mindazt, ami a régi Debrecenben komoly művészi érték volt. Szó sincs róla, — ellenkezőleg a művészileg értékes régi épületeket, amelyeket későbbi átépítés tönkretett, az új tervek eredeti állapotukba helyezik vissza.

Az is természetes, hogy tervezőink nem dobják sutba a korábbi városrendezési terveket, így a Borsos-féle 1930-as tervet, vagy éppen az 1947-es Kalendaféle elgondolásokat) hanem a két öt éves terv, a szocialista építés aktuális feladatainak szempontjából dolgozzák át azokat.

Mindenekelőtt igen fontos Debrecen új forgalmi tervének megalkotása. A Budapest—Nyiregyházi és Debrecen—Püzesabonyi vonal áthelyezése külső területekre — min az erre az említett előadásához fűzött hozzászólásában Balogh Endre elvtárs, a városi tanács elnöke is megállapította — Debrecen fejlődése szempontjából elengedhetetlen! Nagy jelentőségű a csapóutcai és a hatvanutcai villamosvasút kettősvágányú kibővítése is, ami nagyon meggyorsítja majd a forgalmat éppúgy, mint a város szívéből az egyetem felé tervezett trolleybuszjárat, amely a kibővítendő sugárút fog haladni.

A város területfelhasználási terve szerint különösképp kiépül a nyugati városrész, amely az ipari élet egyik súlypontja lesz. A tervnek ezt a szakaszát az a megfontolás hatja át, hogy Debrecen igen szétterült (a homokföldet felparcellázása miatt), tehát egyrészt az úthálózatot jobban ki kell építeni, szervezettebbé tenni, — másrészt a túlságos területi szétaprózódást kell koncentrikus beépítésekkel is megszüntetni.

Mind egészségi, mind esztétikai szempontból nagyon hasznos lesz a két új nagy zöldterület: a hatvanutcai temető és a Dobozite-mető helyén szép árnyas park nyújt pihenést, üdülést a dolgozóknak. Sőt ezeken a helyeken sportolásra is lesz majd alkalom!

De a legfontosabb része Debrecen városrendezési tervének az ipartelepek kiépítése. Keletmagyarországon egyik legnagyobb ipari városának kifejezettebb sok problémát okozott. Elegendő csak a vízellátás nehézségeire gondolni, amely az új üzemekkel (Hajdúsági Gyógyszergyár) kapcsolatban eddig különösen si-

került megoldani. De a tervezendő hatalmas Golyóscsapágygyár vízellátása sem lesz könnyű feladat. Ezen a nehézségen a készülő nagy tisztai főcsatornához kapcsolódó hatalmas víztárolók segítenek. Így lehetővé válik egyéb új gyárak — a Diószegi úttól délkeletre épülő üzemek — ezen út melletti élelmiszeripari telepek vízellátása is. Fontos probléma a portalanítás is: a készülő Rádióipartelep pl. portmentes helyen működhet csak kifogástalanul! Világos, hogy az új gyárak építése új utak építését is szükségessé teszi, mint már erre fentebb utaltunk.

A nagyarányú iparosítással kapcsolatos az új beépítési terv is. A város belső övezetében 4—5 emeletes házak épülnek, 13 párház, 2 tűzoltóközpont, 60 óvoda, 45 általános iskola, 3 középiskola, 8 kultúrház, 4 rendelőintézet — beszédes bizonyítékai a mindenirányú fejlődésnek. Természetesen ehhez a szocialista nagyvároshoz fejlett közművek is szükségesek. Új vízművek épülnek, sőt az új csatornázási terv már el is készült. Új gázgyára is lesz szükség, a nagyarányban

emelkedő gázfogyasztás kielégítésére.

Ha most röviden a nagy terv eddigi megvalósítására utalunk, amiről már korábbi cikkeinkben több szó esett, különösen ki kell emelnünk a Petőfi tér beépítésével, rendezésével kapcsolatos építkezéseket, a hatalmas, új pályaudvar építkezésének beindulását. Az 1953—54-es lakásépítési tervben 900 lakás építése szerepel s közeljövőben elkészül az új egyetemi városrész tervezete is, amelyre pályázatot írnak ki. Persze az új, nagy feladatok számos problémát vetnek fel és oldanak meg. Különösen várjuk — többek közt — a kis utcák közlekedési viszonyainak megjavítását, a megkezdett aszfaltozások (pl. Kút-utcai) befejezését, egyes külső részek újabb népboltokkal történő ellátását stb. S hogy korábbi problémáinkra meggyőzően visszatérjünk: az új épületeknek a szocialista építőművészet magas művészi igényei szerinti megoldását, azt a problémát, amelyet Révai József elvtárs meggyőzően hangsúlyozott.

Kádár Zoltán.

Ma nyílik

„A kommunizmus útján” kiállítás

A kommunizmus felé haladó úton vezet végig bennünket a Magyar-Szovjet Társaság nagytermében elhelyezett hatalmas kiállítás. Megismerkedünk azokkal a csodálatos alkotásokkal, melyek a szocializmus diadalát, magasabbrendűségét szemléltetik minden azt megelőző társadalommal szemben. Végeláthatatlan tengerek tárulnak elénk, melyeket a szovjet emberek keze varázsolt sivatagok helyére, csatornákat, hatalmas teher szállító gözösökkel, automata gyárakat, ahol hosszú munkafolyamatok mennek végbe, szinte minden emberi beavatkozás nélkül.

A kiállításon láthatjuk a Szovjetunió példáját követő népi demokráciák nagyszerű eredményeit is, a terem központi helyén pedig a moszkvai „Vörös-tér” tárul elénk. A téren tökéletes másolatban láthatjuk a Kremlt és a Lenin-mauzóleumot.

„A kommunizmus útján” című kiállítás igen eredményesen járul hozzá ahhoz, hogy dolgozónk még alaposabban megismerjék a szovjet népet és azt a hősi harcot, melyet a kommunizmusért, a békeért folytatnak.

A kiállítás ma délelőtt 10 órakor nyílik meg ünnepélyes keretek között.

ÉRETTSÉGIRE KÉSZÜLNEK A JÖVŐ MÉRNÖKEI

Délelőtt 10 óra felé járt az idő, amikor benyitottunk a Szakérettségis Diákotthon kapuján. Az udvar tele van csupasz felsőtestű fiatalokkal. A kellemes költözés össze a hasznos. Miközben hátrátra szórja sugarait a kellemes és egészséges tavaszi nap, terdükre fektetett könyveikbe mélyednek. Mások inkább a termék hűvös zugaiba húzódnak, sokan meg a táblák körül állva az elméleti tételek gyakorlati kivitelezését tanulmányozzák. Kemény munkával, elmélyült tanulással készülnek a jövőre, új értelmiségünk megtisztelő feladataira a Szakérettségis Kollégium hallgatói.

Nagy és feszített a munkatempó. Hiszen sok év mulasztásait kell itt pótolniuk. A szemekben azonban szinte kivétel nélkül a bátor harcoló, a bizakodás fénye csillog. Ezért olyan jóleső nézni ezeket a fiatalokat, beszélgetni velük. Számukra a tanulás az élet, az élet célját, tartalmát jelenti. Ez a leglényegesebb különbség köztük és a régi urficsurok között, akiknek az iskola csupán szülőkészítő rosszat jelentett és ezért képeket 4, sőt 8 év sikeres pótlására 2 év alatt

Orvost, matematikát, majd elektrotechnikát foglalkoztat. Kifejezések röpködnek a levegőben, ahogy a különböző helyiségekben keresztül eljutunk egy kisebb tanulószobába. Itt beszélgetünk el a kollégium két hallgatójával: Gera Lászlóval és Sántha Lajossal.

Sántha Lajos Dumántulon, a szomszegi Nagyatádon született. Apját már egészen korán elvesztette, anyja nevelte két testvérrel együtt. Ötveny éves anyja a nagyatyáit dánybevaltóban dolgozott. Fizetése csupán az éhségtől kímélte meg őket, sok

egyéb nem igen tellett belőle. Keservesen verekedtek az életpénzért. Szomorúan hangzanak a szavak Sántha Lajos szájából, de annál vidámabban csengenek, amikor a jelent, a jövő tervét fogalmazza meg velük.

Ő már a felszabadulás után válogatott neki az önálló életnek. Mint segéd munkás kezdte a nagyatyáit építkezéseken, innen került Kaposvárra. Az értelmes, tehetséges fiúra hamar felfigyeltek. Tervfelbonterővé képezték. Komoly, felelősségteljes feladatokat bíztak rá. Itt is becsülettel megálta a helyét. Munkájának legszebb elismeréseként: felvették tagjelöltnek Párttaggá, már Debrecenben, a Szakérettségis Kollégiumban lett, ékes szülő bizonyágaként annak, hogy dolgozó népünk nem hiába bízott benne: a tanulásban is megálta a helyét.

Sántha elvtárs földmérnök akar lenni. A szakérettségis tanulmány elvégzése után a Soproni Földmérnöki Egyetemen folytatja tanulmányait, hogy aztán — ahogy ragyogó szemmel mondja — utakat, vasutakat, alagutakat tervezzen nap-nap után szépülő hazánk testén.

★

Gera László gyermekéveit a kecskeméti árvaházban töltötte. — Az úri világ nem sokat törődött velük. Legfeljebb egy-egy „nemességű” úriasszony szánta rá magát néha, hogy gyűjtést indítson számukra. Bár ebben sem volt sok köszönet, hiszen a begyűlt összeg nagyrésze elveszett kézen-közön és csak elenyésző kis hányada jutott el hozzájuk. A rossz ellátás, a lelketlen bánásmód sok fájó emléket őriz ebből az időből Gera László.

Az ő élepe is akkor kezdődött igazán, amikor felvették a Diós-

Napról-napra szebbnél szebb eredmények születnek a kenyérgyári dolgozók lelkes munkája nyomán. A Béke-Világ tanács ülésének tiszteletére a Puskás csoport 125, a Katona csoport 120, a Szőke csoport 133, a Lebovics csoport 134, a Boda csoport 111 százalékot teljesített. A tésztagyár két csoportja versenyez egymással, jelenleg Berencsi András vezet 178 százalékkal Nyakas Lászlóval szemben, aki 173 százalékot ért el. Az összes üzemek közül a VIII-as üzem vezet a tervteljesítésben, melynek üzemvezetője Szabó Sándor elvtárs, aki biztosítja a zökkenőmentes munkát — írja levelében Nagy János kenyérgyári dolgozó.

★

Örömmel közlöm, hogy a hajdúszoboszlói Béke, Lenin, Rákóczi és a December 21 (szcs.ék) élenjár, nek a baromfi és tojásbeadásban, de a szénabeadásban is s már államunkkal szembeni kötelezettségüket e téren túl is teljesítették.

Az élenjáró (szcs.ék) példáját több egyénileg dolgozó paraszt is követte. Többek között Zöld Sándor széná. és tojásbeadását 160

százalékra teljesítette, Mohácsi Bernát 110, idős Gönczl Ferenc pedig 115 százalékra tett eleget kötelezettségének.

Gulácsi István
Hajdúszoboszló.

★

„En a biharnagybajomi 24. sz. Terményforgalmi kirendeltség tervvezetője a Béke-Világ tanács tiszteletére vállalom, hogy jó felvilágosító és szervező munkával elértem, hogy a község szénabeadási tervét 102 százalékra fogja teljesíteni” — Tarsoly Bálint Biharnagybajom.

★

A Vas. és Fémhulladék Ipari Vállalat anyagbeszerzője vagyok. Most, amikor csak néhány hét választ el bennünket június 15-től, a Béke-Világ tanács ülésétől, vállalom, hogy tervemet 30 százalékkal túlteljesítem. Ezt a vállalat a béke megszilárdítása érdekében teszem, azért, mert azt akarom, hogy hét gyermekemre boldog, békés jövő várjon. Igéretet teszek, hogy a telep valamennyi munkásával úgy dolgozunk, hogy ezzel bebizonyítsuk békeakaratunkat.

Juhász József
anyagbeszerző.

A takarékoság — boldog jelen biztos jövő

A takarékoság gondolata a multban sem volt ismeretlen. A kapitalista rendszerben azonban a dolgozókat csak az öregségtől, a megrokkantástól, munkanélküliségtől, a nyomortól való félelem készítette arra, hogy az amúgyis szűkös keresetük jelentéktelen hányadát megtakarítsák. A súlyos lemondások árán összekuporgatott pénz azonban korántsem volt biztonságban a nagytőkés érdekeltségek kezén lévő bankokban. Inflációk sorozata és a bankok bukása következtében számos esetben értéktelenedett el,

vagy vált semmivé a kisemberek pénze.

Gyökeresen megváltozott a helyzet a bankok államosítása, a kapitalista vagyon köztulajdonba vétele után. Szocializmus építő hazánkban az egyéni pénztakarékoság egyaránt érdeke a közönséges és az egyéneknek.

Ma már egyre több dolgozó érti meg és érteti meg másokkal is, hogy a takarékoság az egyének és a népgazdaságnak is közös érdeke. De nem az olyan takarékoság, amikor az összegyűjtött forintok a szekrényfiókban lapulnak meg, hanem az olyan, amikor a megtakarított pénzt takarékbetétbe helyezi előrelátó tulajdonosa. Egyre többen saját tapasztalataik alapján látják be, hogy a megtakarított pénz legbiztosabb helye a takarékbetét. A betétek sértetlenségét, titkosságát, adómentességét és örökölhetőségét ma már törvény biztosítja. A dolgozóknak tehát nem kell rettegniük megtakarított pénzük biztonságáért, mert arra a népállama és a nép bankja, az Országos Takarékpénztár vigyáz.

A pénztakarékoságnak és betétgyűjtésnek nemcsak nagy egyéni, hanem komoly nemzetgazdasági jelentősége is van. A megtakarított forintok országos viszonylatban hatalmas összegre rúgnak, amelyek az ország vérkeringésébe jutva, nagy mértékben segítik tervünk mielőbbi megvalósítását. Az egyéni pénztakarékoság nemzetgazdasági és egyéni jelentőségét meggyőzően is sokan megértették már. Itt elsősorban a békebiztonságok aktívvalózatának jó munkájára kell rámutatni. A békevédelmi szerződés kötésénél ugyanis takarékbetétkönyv váltására is buzdítják a dolgozó parasztokat. A postahivatalok között folyó takarékbetétkönyv váltási verseny is szép eredményeket mutat és ehhez járulnak még a községi tanácsok takarékbetétkönyv váltására vonatkozó vállalásai a választások tiszteletére.

Megyénk dolgozói ma már látják, hogy rendszeres takarékoságon keresztül szinte észrevétlenül jelentős pénzüsszeget lehet összegyűjteni, amit azután olyan tárgyak megvásárlására fordíthatnak, mint új bútor, motorke-rekár stb.

Ma már egyre több azoknak a száma, akik állandó ügyfeleivé lettek az Országos Takarékpénztárnak, mert tudják, hogy aki takarékoskodik és betétet gyűjt, saját és családja életét teszi még boldogabbá.